

TBMM

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih : 20/11/2014 Stenograf :

Kayıt: İnsan Hakları Sayfa: 1

20 Kasım 2014 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat PAKDİL (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Reşat DOĞRU (Tokat)

----- 0 -----

BAŞKAN – Evet, saygıdeğer milletvekillerimiz, değerli üyelerimiz; 24'üncü Dönem Beşinci Yasama Yılı 36'ncı toplantımızı açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Bugünkü gündemi arz ediyorum. Başkanlık sunuşları, İtalya ceza infaz kurumları ve göç uygulamaları konularında İtalya'ya gerçekleştirilen çalışma ziyareti ve hazırlanan raporun görüşülmesi, Berlin Mevlânâ Camisi'nin kundaklandığı iddiası ve sıkça meydana gelen cami saldırıları hakkında Almanya'da yapılan inceleme ve hazırlanan raporun görüşülmesi, Almanya'da Türklere ve yabancılara karşı gerçekleştirilen ırkçı saldırılar ve diğer insan hakkı ihlalleri hakkında Komisyonca sürdürülmekte olan çalışmanın diğer dış ülkelerde din, dil, ırk ve benzeri sebeplerle ortaya çıkan insan hakları sorunlarını içerecek şekilde genişletilmesi konusunun müzakere edilmesi.

Gündemimiz bu şekilde belirlenmiş ve sizlere dağıtılmış idi, raporlar da yine dağıtıldı.

Ben 2'nci sıradaki gündeme hemen geçmek istiyorum ve burada, yine bizim çalışmamızda bulunan üyelerimize sözü vermek istiyorum.

Sayın Ayşe Türkmenoğlu'na İtalya'yla ilgili ve daha sonra da diğer katılan üyelerimize söz vereceğim.

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında İtalya raporumuz uzun zamandır hazırды ama Meclis çalışmaları nedeniyle bir araya gelememiştik. Öncelikle, "Neden İtalya?" diye soracak olursak İtalya biliyorsunuz, yasa dışı göçle mücadelede sorunlu bir alan olarak kabul edilen bir ülke. Aynı zamanda terör ve narkotik suçlarının yoğun olarak işlendiği ve bu tip tutuklamaların ve hükümlülerin yoğun yaşadığı bir bölge ve en önemlisi de İtalya'nın göç konusunda Türkiye'ye benzerliği nedeniyle ve Türk kökenli vatandaşlarımızın da İtalya'da tutuklu ve hükümlü olmaları nedeniyle burada bir inceleme yapma gereği hissedildi ve İtalya'ya Mayıs ayının başlarında gidildi.

Öncelikle, şunu söylememiz gerekir ki İtalya'da biz çok iyi bir şekilde karşılandık, gerek cezaevi yetkilileri gerek Hükümet yetkilileri, Hükümet üyeleri tarafından çok olumlu ve sıcak bir şekilde karşılandık. İki cezaevine gittik; Civitavecchia ve Rebibbia cezaevlerine gittik, orada gerekli bilgileri aldık. Yine, göçmenlerle ilgili göçmen bürosunun çalışmaları hakkında bilgiler aldık. Meclise gittik, Mecliste incelemelerde bulunduk ve yoğun bir şekilde, üç günlük bir çalışma ziyareti gerçekleştirdik.

Ben, tabii, uzun uzadıya size rapordan bahsetmek istemiyorum, hepinizin önünde var. Kısaca değerlendirme ve sonuç kısmından bahsetmek istiyorum.

Öncelikle heyet bütün ziyaret ve görüşmelerinde İtalyan yetkililer tarafından son derece olumlu ve misafirperver bir tavırla karşılanmıştır. İtalya çalışma ziyareti iki ülkenin dostluk ve işbirliği açısından faydalı oldu, biz buna inanıyoruz en azından.

Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumunda yapıların çok katlı olmasının dış mekânlarda gerçekleştirilecek sosyal faaliyetlere erişimde engel oluşturduğu tarafımızdan gözlemlendi. Gerçi bizim üyelerimizden birisi, Sayın Mahmut Tanal, bunun çok güzel, çok olumlu olduğunu söyledi ama Türkiye'deki cezaevleriyle karşılaştıracak olursak -konserve tarzı cezaevi diyebiliriz oradakilere- katlı koşuşlar ve havalandırma yok, sadece koridorda dolaşma imkânına sahipler mahkûmlar. Dışarıya da çok sık aralıklarla çıkmaları ve hava almaları da pek mümkün gözüküyor bu kalabalıklaşma nedeniyle. Bunu ben Türkiye'yle karşılaştırdığım zaman ve diğer arkadaşlarımız da çok da olumlu görmedik.

Yine, Rebibbia Ceza İnfaz Kurumundaki ceza infaz kurumu binası nispeten yeni olup binanın fiziki şartları olumlu karşılandı. Her iki ceza infaz kurumunda da kapasite fazlalığından kaynaklanan aşırı kalabalıklaşma sorunu var, çok ciddi bir şekilde bunu gözlemledik. Mevcut aşırı kalabalıklaşma, odalardaki yaşam koşullarını zorlaştırmanın yanı sıra mahpusların havalandırmaya çıkarılmasının, sosyal aktivitelere katılımının, kütüphaneden faydalanmalarının ve dış dünya ile temas kurmalarının mecburen kısıtlanmasını gerektiriyor kalabalıklaşma nedeniyle. Böylece kurumlardaki aşırı kalabalıklaşma zincirleme bir şekilde pek çok insan hakkı ihlalini de beraberinde getiriyor.

Civitavecchia ve Rebibbia Ceza İnfaz Kurumundaki mahpusların odalarında banyo yapma imkânı bulunmamakta, temizlik ihtiyacı dışardaki ortak banyolardan giderilmekte ki bu Türkiye'deki ceza infaz kurumlarıyla karşılaştırdığımız zaman büyük bir eksiklik olarak bize değerlendirildi. Yine, odalardaki tuvalet ihtiyacı için kullanılan klozet ise duvarla ayrılmış ayrı bir bölümde değil, odanın içerisinde yer almakta. Bu durum kişilerin mahremiyetinin çok açık bir şekilde ihlalini de oluşturmaktadır. Buna karşın, oda kapılarının gündüz saatlerinde açık olması, mahpusların sosyalleşmesi açısından faydalı bir uygulama olarak görülebilir ama tabii ki bu güvenlik sorununu da beraberinde getiriyor. Çünkü, çok farklı suç gruplarından insanların bir arada olması, tabii bunların sosyalleşmesiyle beraber çok kalabalıklaşmanın getirdiği güvenlik problemleri de var, birbirleriyle kavga etmeleri açısından diye düşünülebilir.

Şeffaf camla görülebilen ve sessiz kamera kaydı alınan bir avukat görüş odası bulunması, ortak alanların yirmi dört saat süreyle kamerayla izlenmesi ve yine yirmi dört saat takip edilen bir müşahade odası bulunması ülkemizdeki uygulamalarla benzerlik teşkil etmekte.

Yetkililerden alınan bilgilere göre cezaevi polisi mahpuslar kuruma ilk geldiğinde ve başka zamanlarda gerek duyduğunda detaylı arama ve hatta ihtiyaç halinde çıplak arama yapabilmekte. Bu bağlamda ülkemizde sıkça eleştirilen bu durumun İtalya'da da uygulandığı gözlemlenmiştir.

Mahpusların aileleriyle görüşmelerinin huzurlu bir bahçe ortamında yapılabilmesi güzel bir uygulama. Özellikle biz gittiğimizde, Rebibbia Cezaevindeydi, güzel bir bahçe düzenlemesi vardı. Kilise vardı orada ibadetlerini

Komisyon : İnsan Hakları Giriş : Tarih : 20/11/2014 Stenograf : Kayıt: İnsan Hakları Sayfa: 2

yapmaları için, bayağı da büyükçe bir kiliseydi. O bahçenin içinde de banklar yapılmış, yeşillik içinde aileleriyle görüşebiliyordu mahkûmlar. Böylece mahpusların içinde bulundukları ağır psikolojik ortamdan uzaklaşmaları bir nebze de olsa sağlanmakta. Bunun tabii, ülkemizde de uygulanabilmesi bizim açımızdan da olumlu olur diye gözlemledik bizler.

Ziyaret edilen iki ceza infaz kurumunda da mahpusların önemli bir kısmını oluşturan Müslüman mahpusların ibadet ihtiyaçları için bir yer ayrılmamış olması din ve ibadet özgürlüğüyle bağdaşmamakta. Dediğimiz gibi, büyükçe bir kilise vardı ama biz özellikle Müslüman mahkûmlara sorduk: "Sizler ne yapıyorsunuz? Sizlerle ilgili bir bölüm ayrıldı mı ya da bir oda var mı ibadetlerinizi gerçekleştirebileceğiniz?" Olmadığı söylendi, kendi odalarında gerçekleştirdiklerini söylediler ibadetlerini.

Meslek edindirme ve tiyatro gibi sosyal faaliyetler yönünden her iki kurum da yeterli düzeyde çalışmalar yapılmakta olduğu gözlemlendi.

Cezaevlerindeki inceleme esnasında görüşülen mahpus Türk vatandaşlarının İtalyan ceza infaz kurumlarındaki idarecilerden ve cezaevi polislerinin davranışlarından ve uygulamalarından herhangi bir şikâyetle bulunmamaları bizce memnuniyetle karşılandı. Ancak, tabii ki en büyük sorun dil sorunu. Bu nedenle, mümkün mertebe iletişim kurmaya çalışıyorlar ama cezaevlerinde Türkçe kanallar izleyemiyorlar, diğer mahpuslarla iletişiminde sorun yaşıyorlar. Mümkün mertebe, aslında aynı dili konuşanları bir araya vermeye de çalışmışlar gibi gözlemledik ama tabii ki çok yoğunluklu olarak değil. Genelde farklı ortamlarda bulunuyorlar. Bu da iletişim kurmalarına engel oluyor.

Gazete, dergi gibi imkânların da olmadığı söylendi. Tabii, bu şekilde bir imkân olabilirse çok daha uygun olacaktır.

İtalyan ceza infaz sistemindeki reform çabaları sonucunda infaz kurumlarının müdür ve ikinci müdür gibi üst yöneticilerinin hukuk fakültesi mezunu olmaları çok önemli diye düşünüyoruz ve özellikle kadınlar arasından seçilmiş olmasının cezaevi yöneticilerinin, uygulamada pozitif sonuçlar oluşturduğunu gördük. Hukuk fakültesi mezunlarının hukuki bilgileri, donanımları, aynı zamanda kadın bakış açısıyla cezaevlerindeki düzenin ve işleyişin sağlanması açısından gerçekten olumlu sonuçlar alınmış. Bunu da tabii ki Türkiye'de uygulayabilirsek ne mutlu. Çünkü, biz Türkiye'de ceza infaz kurumlarında çok fazla kadın idareci göremedik henüz.

İtalyan Ceza İnfaz Sisteminde mahpuslar üç şekilde sınıflandırılmakta. Bunlardan birincisi en tehlikeli olarak nitelendirilen mafya ve terör örgütü yöneticileri, ikincisi bu mafya ve terör örgütlerinin üyeleri, üçüncüsü ise diğer bütün suç tiplerinden tutuklu ve hükümlü olanlar. Özellikle mafya ve terör örgütü yöneticilerinin infazı çok yüksek güvenlikli olarak uygulanmakta. Diğer mahkûmlarla iletişime geçmeleri sağlanmamakta, özellikle yalnızlaştırılmakta ve sadece en yakın aile üyeleriyle görüşmeleri sağlanmakta. Bunun da rehabilitasyon ve onların çok tehlikeli suçlarının olması açısından doğru olduğu söylendi bize. Sosyal faaliyetlerden de kısıtlandıklarını gözlemledik özellikle bu mafya ve terör örgütü liderlerinin. Diğer üyeleriyle ilgili biraz daha esnetilmiş ama aynı şekilde, biraz önce söylediklerim de genel anlamda tutuklu ve hükümlüler için uygulamalar.

İtalyan ceza infaz sistemine yeni getirilen altı ay iyi hâlli olan mahkûmların cezasından yetmiş beş gün düşürülmesi uygulaması cezaevlerinde huzur ve asayışı sağlama açısından faydalı görüldü. Bu kapsamda Türk infaz sisteminde baştan yapılan infaz indirimi yerine hükümlünün iyi hâline bağlı olarak indirim yapılması daha uygun olacaktır diye düşünüyoruz. Çünkü, bu aslında suçluya bir anlamda da güvence getiriyor nasıl olsa indirim yapılacak diye ama cezaevlerindeki iyi hâli nedeniyle cezalarının indirilmesi çok daha doğru diye düşünüyorum, en azından ödüllendirme sistemi ve biraz daha rehabilitasyon açısından önemli diye düşünüyorum.

Yasadışı göçle mücadele konusunda İtalya Cumhuriyeti zor bir sınav vermekte, bunu özellikle gözlemledik. Özellikle Afrika ülkelerinden gelen çok sayıda göçmen var ve bunları -sizler de şahit olmuşsunuzdur birçok haber kanallarında, hatta belgesellerde bile izledik- denizin ortasında bırakılan göçmenler, boğulanlar, kurtarılamayanlar ya da kendi başına yüzüp karaya çıkanlar şeklinde gözlemledik. Bununla ilgili, özellikle, gittiğimiz Göçle Mücadele Kurumu vardı. Bunların çok donanımlı yeni gemiler aldıkları, göçmenlerin bu şekilde dışarıdan gelmesinin engellenemediği durumlarda en azından hayati koşullarının sağlanması ve risk almamaları noktasında gerekli çalışmalar yapıldığı söylendi. Bilemiyoruz, ne kadar başarılılar.

İtalya gibi, yasa dışı göç için transit ve hedef konumunda olan Türkiye'nin de özellikle Avrupa Birliği kurumlarında ortak hareket etmesi gerektiği düşüncesi var bizlerde. Bu kapsamda İtalya'nın Türkiye'nin Frontex'e dâhil edilmesi yönünde çaba sarf edeceği bilgisi memnuniyet verici bulundu bizim açımızdan.

İtalya özellikle Akdeniz'den büyük bir göç dalgasıyla karşı karşıya. Özellikle 2011 yılından sonra Libya insan kaçakçılığının ana kaynak noktası hâline gelmiş, yasa dışı göçmenler Libya'nın yansına Eritre, Mali, Gambiya, Mısır ve Suriye vatandaşlarından oluşmakta, öte yandan Türk vatandaşı herhangi bir göçmenin bunların arasında yer almaması memnuniyet verici. Sadece Türk göçmenlerin İtalya'yı transit olarak kullandığı da biliniyor biliyorsunuz ama tabii ki diğer Afrika ülkeleriyle karşılaşılabilecek olursak onların durumlarının çok daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Ayrıca yasadışı göçle mücadelede sorunlu bir alan olarak kabul edilen merkezlerin milletvekilleri başta olmak üzere basına ve sivil topluma açık olduğu bilgisi olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Tabii, bu raporlar elinizde. İsterseniz görüşler de beyan edilebilir. Benim şimdilik söyleyeceğim bu kadar.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Mahmut Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk önce, bir vekilin veya bir insanın neyi savunup neyi beyan edip etmeyeceğine kendisi karar verir. "Başkası, şu şunu beğenmiş, bu bunu." Bu yanlış bir konuşma tarzı, bu üslubu arkadaşlarımızın düzeltmesini istirham ediyorum ben öncelikle...

Hemen, rapora ilişkin...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Ben sizin muhalefetinizi söyledim zaten.

Komisyon :İnsan Hakları Giriş : Tarih : 20/11/2014 Stenograf : Kayıt:İnsan Hakları Sayfa: 3

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim böyle bir muhalefetim yok ki hanımefendi. Ben kendi muhalefetime kendim söyleyeceğim. Benim sözcüm değilsiniz kardeşim, vekilim de değilsiniz.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Yok hayır, ben sadece oradaki şeyinizi söyledim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım da değerli kardeşim, ben kendi muhalefetime söylerim. Ne olur ya, birisini de söylemeyin yani.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Mahmut Bey, ben tartışmak istemiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım ama yani tartışma yaratmayın. Ben sizi dinledim, siz de beni dinler misiniz önce. Önce ben sizi dinledim nezaketle, siz de dinlemeyi öğrenin bir zahmet.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, bu raporda, evet, anlatılanlarla ilgili olarak eksiklikleri ben söylemek istiyorum. İçişleri Bakanlığının oradaki Göç İdaresiyle görüşüldü, orada detaylıca bir rapor burada zikredilmemiş. Burada özellikle söyledikleri konu şu: Suriye'den gelenler, Türkiye'deki iç güvenlik nedeniyle Cezayir'e rahatlıkla gidebiliyor, oradan da Libya'ya çok rahat geliyorlar. Libya'dan bize göç dalgası çok fazla. Yani, bizim Türkiye'deki Suriye'den gelen... O sınır kevgir gibi deyim yerindeyse ondan şikâyetçi olduklarını belirttiler. Yani, bu konuda bizim sınır güvenliğimizden şikâyetçidirler.

İkincisi, şu konuda da memnuniyet duydular. Tabii, Türkiye'nin de o açıdan kendisine bir çekidüzen vermesi lazım: Efendim, Türkiye'nin göçmenlerin iadesiyle geri dönüş sözleşmesini imzalamakla çok mutlu olduklarını söylediler. Yani, bu bir nevi, Suriye-Türkiye üzerinden, Cezayir ve Libya'dan gelecek olan göçmenlerle ilgili Türkiye'ye geri göndermesi açısından yani kendi kişisel çıkarları açısından aslında mutlu olduklarını söylediler. Burada ayrıntılı yer verilmemiş raporda, keşke yer verilseydi.

Parlamentoda yapılan görüşmede –bilemiyorum, o bizim normal programımızın içinde olan bir programdı diye biliyorum- orada pek fazla, daha doğrusu, yer verilmemiş.

Cezaevinde yemek, elektrik, su bedelleri hükümlü ve tutuklulardan alınmıyor. Bizdeki -biliyorsunuz- alınıyor. Orada onu sorduğumuzda onun alınmadığını söyledi, o yer almamış.

Cezaevine ilk girdiğinde, kişilerin dosyadaki eğitim durumuna göre, hangi devletin vatandaşıysa o dilde, ona uygun 2 tane kitap bırakılır kapısına. Yani, en azından -kimseyi tanımıyor etmiyor- okuma açısından ama hangi devletin vatandaşıysa o dilden ve aynı zamanda eğitim düzeyine göre, eğitim seviyesine göre 2 tane kitap konuluyor kapısına, alıyorlar. Çünkü, biz orada dolaşırken kitabı görünce "Nedir bu?" İşte, konuyu bu şekilde bize izah ettiler. Bu, dosyada yok.

Raporun birkaç yerinde, özellikle şu dinî sembollerin cezaevinde bulunduğu yazılı. Arkadaşlar, ben orada bir dinî sembol bulmadım, göremedim cezaevinde yani cezaevinin içerisinde dinî semboldeki, ben onu görmedim ama arkadaşlar iki üç yerde ısrarla... Acaba Türkiye'de böyle bir uygulama mı yapmaya çalışıyorlar, o da ayrı bir sorun ama netice itibarıyla öyle bir dinî sembol bulmadım.

Kitaplar, evet, raporda günceldi, doğru ama şöyle ilgili, gazete ve dergi açısından... Arkadaşlar, bizim Türkiye'de düşünebiliyor musunuz? Biz İtalya dedik. Orada biz özgürlüğe sahip olan insanlar olarak da Türkçe gazete, dergi bulamadık ki cezaevinde... Ama temennimiz olması. Zaten Türkiye'deki cezaevlerinde de bu uygulama yer bulmuyor. Keşke Türkiye'de de biz bunu yapabilesek.

Gelelim, cezaevinde, evet, burada sürekli doktor ve hemşireden bahsedilmiş. Ancak, poliklinik düzeyinde ayrı var, bir de her branşta ayrı büyük hastane vardı cezaevinin içerisinde. Yani, o açıdan onu da arkadaşlarımız rapora eksik yazmışlar, onu da yazmak lazım, en azından geleceğe not düşme açısından. Yani, orada niye her branştan doktor var da Türkiye'de yok?

Türk vatandaşlarla görüştüğümüzde, tabii, oradaki çoğu hangi suçlarla ilgiliydi? Aşağı yukarı, kaçakçılıktı yani uyuşturucuydu, kadın ticareti, bunlardı. Burada aynı dili konuşabilenlerin bir arada olmaması sıkıntısı vardı. Sayın Başkanın Başkanlığında onu talep ettik. Orada dediler ki: "Biz mümkün olduğu kadar, imkânlar dâhilinde bir araya getirmeye çalışıyoruz." Bilmiyorum, tabii, bize o sözü verdiler. Sonradan, orada Konsolosluk temsilcisi de vardı, Başkanlık irtibata girdi mi, girmedi mi; onu buluşturdular mı, buluşturmadılar mı bilmiyorum ama öyle bir çaba ve gayret sarf edeceklerinin sözlerini bize vermişlerdi. Yani, temel hedef, aynı dili konuşabilen insanların bir araya getirilmesi.

Evet, burada, tabii, Türkiye'ye, kendimize ne pay çıkarabiliriz eksiklik ve fazlalık olarak? Mesela, 11818 Bilinmeyen Numaralar veya işte ambulans, ne bileyim, itfaiye, bu tür olaylarda personeli, daha doğrusu orada bulunan tutuklu ve hükümlüleri çalıştırıyorlar. Ancak, en azından dış dünyayla bağlantı, sosyalleşme açısından bu önemli bir adımdı kendimiz açısından.

Dinî ibadetlerle ilgili görüştüğümüz çocukların gayet rahat, odalarında Kur'an'ı da gördük yani çocuk şunu söyledi: "Bizim bu anlamda bir sıkıntımız yok." Hatta ilave etti. "Dinî bayramlarda gayet rahat -Konsolos da onu söyledi- cami hocası geliyor. Burada gayet rahat, dinî anlamda vatandaşlarımızın, Müslümanların yapmak istedikleri ne varsa bu konuda bunu yapıyorlar." dediler. Yani, dinî açıdan bir ayrımcılık yapmadıklarını söylediler bunu vurgulaya vurgulaya, oradaki bizim vatandaşlarımızı bunu söyledi ama vatandaşlarımızın en büyük sıkıntısı dil bilmeme, iletişimin sağlanamaması. Bunu da -bilmiyorum- söz verdiler yapacaklarını ama ne aşamada şu anda, onu ben bilemiyorum doğrusu.

Bu anlamda bahsettiğim bu konularda rapor eksik ama bunun da düzeltilmesini ve ilavenin yapılmasını istirham ediyorum ben.

Evet, görüşmelerle ilgili şu var: Tabii ki suçları sınıflandırmışlar. Sınıflandırma neticesinde bizdeki mevcut olan, haftada on saatlik o görüşme saati vesaire, aylık on saatlik görüşme süresi, orada öyle bir sıkıntı yok. Çünkü, normal zaten, raporda da belirtilmiş. Belirli saat dilimleri arasında insanlar serbest, gayet rahat cezaevinin içerisinde dolaşabiliyorlar, konuşabiliyorlar, sohbetlerini yapabiliyorlar. Bu nedir? Tutuklu ve hükümlünün en azından enerjisini almış oluyor; sosyalleşme açısından, topluma yeniden kazandırma açısından faydaları olmuş oluyor.

İtalya'nın raporuyla ilgili bunu söylemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Reşat Doğru...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyon :İnsan Hakları

Giriş :

Tarih : 20/11/2014 Stenograf :

Kayıt:İnsan Hakları Sayfa: 4

13/01/2014 tarihinde Roma yakınlarındaki Civitavecchia ve Rebibbia cezaevlerine arkadaşlarımızla beraber ben de ziyarette bulundum. Tabii, cezaevi şartlarına arkadaşlarımızın ifade ettikleri şekliyle aynen katılıyorum, Ayşe Hanım'ın konuşmalarına ve Mahmut Bey'in konuşmalarına. Şöyle ki: Şartlar tabii çok ağır. Ben Türkiye'den iyi olmadığı kanaatindeyim. Şöyle ki: Daha önceki zamanlarda, önceki günlerde de yani gitmeden önceki zamanlarda bizlere de İtalya cezaevlerinin ve Almanya cezaevlerinin şartlarının çok ağır olduğu, Türk mahkûmlara doğru düzgün hiçbir imkân verilmediği noktasında şikâyetler vardı. Oraya gittiğimiz zaman da gördüğümüz kadarıyla yani Türkiye'deki cezaevlerinden daha iyi olduğunu ben kendi şahsım adına söyleyemem. Yani, Türkiye'deki cezaevlerinin bazılarının onların bazı şartlarından daha iyi olduğu kanaatindeyim. Tabii, imkânlar noktasında, Türk mahkûmların büyük bir kısmının orada uyuşturucu suçundan dolayı girmiş olması da dikkat çekici bir durumdur. Şöyle ki: Avrupa Birliği ülkelerinde yaklaşık olarak 40 binin üzerinde mahkûm olduğu ifade ediliyor ve bunların da büyük bir çoğunluğunun -30 binin üzerindeki- bu uyuşturucu suçlarından, madde kullanımından buralarda yatmış olduğu şeklinde bir söylem vardır. Bunun bariz örneğini de biz İtalya'da gördük. Hakikaten mahkûmların büyük bir kısmı madde bağımlılığından buraya gelmişler.

Tabii, dil sorunu en büyük sorun. Gerçi oradaki bizim Konsolosluğumuzun yetkililerinin zaman zaman gelip onların her türlü sorunlarıyla ilgilenmiş olduğunu da gördük, bence o da çok güzel bir özellikti. Yani, oradaki din ataşelerinin veya din adamların gelmiş olması veya da beraberinde yine konsolosluk görevlisinin oraya zaman zaman, daha doğrusu periyodik olarak her zaman gelmiş olması da çok doğru bir harekettir. Artırılması gerekir mi? Doğru, artırılması lazım yani dil konusunda onlara belki bir tercüman verilebilir veya da konsolosluk marifetiyle başka şekilde... Onlar mahkemelerde çünkü tam olarak anlatamadıklarını ifade ettiler kendi konularını. Bu yönlü olarak destek olunursa ben daha fazla faydası olacağı kanaatindeyim. Tabii oradaki mahkûmların büyük bir kısmı Türkçe konuşmak, Türkçe duymak istiyorlar. Özellikle de bu yönde olarak konsolosluklar marifetiyle oradaki cezaevlerinde en azından bir Türkçe yayın yapan TRT'nin yayınlarının orada da incelenmesi veya izlenmesi konusunda girişimlerde bulunabilir mi? Ben onun uygun olacağı kanaatindeyim. Tabii Türkçe yayınlar illa böyle günlük gazete şeklinde değil de, en azından oradaki insanlar da bizim vatandaşlarımız sonuçta, onların da eğitime ihtiyacı var, onların da ülkemizdeki bazı konulardan haberdar olması noktasında ihtiyaçları vardır. Bu yönlü olarak da zaman zaman konsolosluklarımız marifetiyle oraya gazeteler götürülmesi, çeşitli kitap ve dergilerin götürülmesi, Türkiye'yi tanıtıcı veya anlatıcı veya da Türkçe şeklinde gönderilmesinin de ben iyi olacağı kanaatindeyim.

Tabii, orada ayrıca, Türk mahkûmlarında büyük bir psikolojik yıkım da var, kendi ülkelerinin dışında bir yer olması münasebetiyle. Bu yönde de -bilmiyorum ama başkonsolosluklarda bunlar görevlendirilebilir mi- psikolog şeklinde bir desteğin yapılması iyi olur kanaatindeyim.

Tabii, hastane şartları oradaki bizim sorduğumuz şekliyle, orada küçük, neredeyse bir revir şeklinde bir hastane şeklinde bazı çalışmalar yapılmış: Türkiye'de bunları yapabilir miyiz? Yapılabilir, zaten birçok yerde bunlar şu an itibarıyla vardır ama yeterli midir? Değildir ülkemizde ama orada da ben yeterli olduğunu görmedim, orada da birçok eksiklikler olduğunu kendileri, mahkûmlar da ifade etmeye çalıştılar.

Tabii, en önemli konu, oradaki cezaevi yönetimlerindeki insanların, bilhassa bayanların görev almış olması takdire şayandır. Hukuk mezunu olduklarını ifade ettiler orada. Bu da önemli bir görüntü. Özellikle bizim şimdi, cezaevlerindeki güvenlikçilerle ilgili yeni bir kanun geliyor. Orada da birinci müdürlerimiz, ikinci müdürlerimiz var. Yani en azından bu gelecek olan kanunda bizim de hukukçulara yer vermiş olmamız veya da en azından cezaevi konusunda tecrübe sahibi olan insanlara yer vermiş olmamızın da ben doğru bir kanaat olacağı kanaatindeyim. Tabii, burada da yine isterseniz söyleyelim: Özellikle cezaevlerindeki ikinci müdürler şu anda bizleri arayarak bu son getirilen kanunda ikinci müdürlere yer verilmediği, sadece müdür olarak birinci müdürlerin olduğu noktasında bir itirazları var, onu da artık, Ayşe Hanım siz mi veya Sayın Başkan mı dile getirir... Yani gerçi bu şu an itibarıyla komisyonlarda görüşüldü, Türkiye Büyük Millet Meclisinde önümüzdeki günlerde görüşülecek kanunlar içerisinde. Yani oraya bir şey ilave edilemez mi? Eğer ikinci müdür varsa o ikinci müdürlerin hakkı da korunmuş olması gerekiyor, Türkiye'nin her tarafında ikinci müdürler var, gittiğimiz cezaevlerinde görüyoruz. Dolayısıyla, bu yönlü olarak cezaevi yönetiminin daha bilinçli, daha donanımlı, daha kapsamlı insanlardan oluşmasının ülkemiz için de çok doğru olacağı kanaatindeyim. Ama tabii, bizim ülkemizdeki cezaevi müdürlerinin haklarını yemeyelim. Hakikaten yoğun bir şekilde çalışıyorlar, onlara da buradan teşekkür etmemiz gerekiyor.

Tabii, diğer bir konu, cezaevinin dışında biz yasadışı göçle ilgili olarak da oradaki yetkililerle görüştük. Tabii İtalya da yasadışı göçün transit geçiş ve hedef ülkeleri arasında yer almaktadır ülkemiz gibi. Tabii, birçok benzerliğimiz de var. Gerçi orada sorduğumuzda ülkemizden bir Türk vatandaşın olmaması takdire şayan ama Libyalı veya diğer birtakım, Suriyelisinden, her türlü süne kadar bir geçiş oraya sağlanıyor. Fakat bizim ülkemizdeki durum daha farklı. Yani esasında o ülkelerdeki bu bizim gördüğümüz o yetkililerin, görevlilerin Türkiye'yi de gelip görmesini ben arzu ederim. Yani Türkiye de çok büyük şeylere gittiğimiz zaman, işte, geçen haftalarda Şanlıurfa'yı ziyaret ettik, Suruç'u ziyaret ettik; orada bizim devletimizin yapmış olduğu çok büyük katkı var, çok büyük ilgi var. Yani o insanlara, komşularına göstermiş olduğu ilgiyi, saygıyı, sevgiyi, verdiği imkânları onların aslında görmesini ben de arzu ediyorum ki işin doğrusu da burasıdır. Yani Türkiye Cumhuriyeti devleti 5 milyar dolar civarında para harcıyor, her türlü imkânı sağlıyor, her türlü desteği sağlıyor fakat o bölgedeki bazı terör gurupları da maalesef teröristler marifetiyle Türkiye Cumhuriyeti devletini hem içeride hem dışarıda hiçbir şey yapılmamış şeklinde bir görüntü arz ediyorlar. Bunu da kabul etmek mümkün değil. Bu yönlü olarak da en azından dış dünyaya orada Türkiye'nin yaptıkları ve Türkiye Cumhuriyeti devletindeki 2 milyon insanın nasıl Türk insanı tarafından hem evlerinde hem kendi şartlarında en iyi şekilde ağırlanmanın da anlatılması gerekir diye düşünüyorum.

Tabii, İtalya'nın -orada görüştüğümüz zaman- hep geri iade etmeye çalıştığını söylediler. Bu manada da geri dönüş sözleşmesi Türkiye Cumhuriyeti Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmış durumdadır. Buna o zaman da muhalefet etmeye çalıştık, bu bence doğru bir davranış değildir. Şu an itibarıyla gerçi bu sözleşmenin imzalanmasının Avrupa Birliğiyle ilgili bazı konularda taviz alınacağı şeklinde değerlendirilmiştir ama şu ana kadar o tavizleri duymadık. Tahmin ediyorum ki o zaman da, kanun Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Genel Kurulda görüşülürken gerekirse ileride yeniden bu gündeme getirilip iptal edilebilir şeklinde bir şey gibi, öyle anlamıştım. En azından geriye dönüş konusunda Türkiye Cumhuriyeti devletinin de göndermesi lazım bence. Ama nasıl göndereceğiz, ne yapacağız; o da işin başka bir tarafıdır. Ama bu geri dönüş sözleşmesinin ben tekrar değerlendirilmesini ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin önümüzdeki zaman diliminde çok ağır şartlarla karşılaşmaması gerektiğini düşünüyorum.

Komisyon : İnsan Hakları Giriş : Tarih : 20/11/2014 Stenograf : Kayıt: İnsan Hakları Sayfa: 5

Tabii, söyleyeceğimiz daha farklı şeyler olabilir ama bu şekilde bırakmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Heyette olan arkadaşlardan konuşmak isteyen var mı başka? Sanırım yok.

Değerli arkadaşlar, diğer arkadaşlara söz vereceğim. Burada yapılan değerlendirmelere teşekkür ediyorum, hepsi olumlu değerlendirmelerdi. Tabii, bize orada gösterilen iki tane cezaevi var. Aslında İtalya cezaevleri konusunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde en fazla mahkûm olan ülkelerden bir tanesi. Bu çerçevede onlar da birtakım tedbirler almaya çalışıyorlar ve bu cezaevlerinin de öncü cezaevi, reform yapılan, reforma tabi tutulan cezaevi olarak söylediler bizlere yani diğerlerine göre iyi olduğunu kendileri de ifade ettiler. Ama bu hâliyle baktığımızda, Reşat Bey'in dediği gibi, özellikle fiziki şartlar açısından bizimkinden aman aman üstün bir yanını görmedik.

Tabii, "Neyi örnek alabiliriz?"e baktığımızda, Mahmut Bey de dedi, "Aslında biz neleri örnek alabiliriz, bunlara da bir bakmamız lazım." Burada bizim örnek alabileceğimiz üç husus var öne çıkan. Bunlardan bir tanesi, yöneticilerin gerçekten çoğunun hukukçu olması yani bu çok önemli bir konu. Türkiye cezaevlerine çok yatırım yapıyor, kanunlarını düzeltiyor, fiziki şartlarını düzeltiyor ama belki yeterince istediği sonucu alamamasının sebeplerinden bir tanesi yöneticilerdeki bu yorum farkı. Bir kanun çıkarıyorsunuz, adam farklı yorumluyor, sizin istediğiniz arzuda yönlendiremiyor cezaevini. Dolayısıyla, burada mutlaka hukukçuların artık yavaş yavaş buralarda görev alması gerekir. Bülent Bey, Adalet Komisyonunda üyesiniz sanırım, değil mi? Yani orada ne yapabiliriz bilemiyorum, en azından ihtiyari bir hüküm koymak lazım, "Öncelikle hukukçulardan seçilir." gibilerinden bir şey mi koymak lazım? Gerçekten bunun faydasını burada gördük yani İtalya'da hukukçu yöneticilerin müdür, müdür yardımcısı olması oradan farklı bir eksiklik getirmiş. Bunu belki burada önerebiliriz. Yani "Öncelikle hukukçulardan seçilebilir." gibi esnek bir cümle konmasında fayda var diye düşünüyoruz.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Bizde yok mu hiç Başkanım, biliyor muyuz?

BAŞKAN – Ben hiç rastlamadım. Biz şu ana kadar arkadaşlarımızla 40'tan fazla cezaevi gezdik, böyle bir karşılık çıkmadı, hukukçu bir müdür.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – "İktisat, işletme mezunuyuz." diyorlar.

ORHAN DÜZGÜN (Tokat) – Açık öğretim...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Geçen seneki pakette galiba böyle bir hüküm eklendi gibi hatırlıyorum, geçen seneki yeni pakette.

BAŞKAN – Onu bir daha hep birlikte, Mahmut Bey de siz de biraz bu konuyla ilgileniyorsunuz, siz de gündeme getirin, biz de gündeme getirelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hatta güvenlikten sorumlu üst düzey emniyet mensupları da hukuk fakültesi mezunuydu yani cezaevinin üst düzey güvenlik mensupları.

BAŞKAN – Yani böyle bir düzenleme belki fiilen oluşmuş ama iyi sonuçlar almaya vesile olmuş. Bizde bunu artırmamız lazım; bu bir.

İkincisi: Yine, hükümlülere -bizim cezaevlerinde hakikaten bunu görmedik- haklarını bildiren bir kitapçığın olmasında fayda var. Arkadaşlar, bunu sonuç bölümünde bir yerde mutlaka bunu işleyelim, böyle bir hükmün de olmasında fayda var.

Bir de genellikle yaz aylarında, bizim memleketimiz ile İtalya aşağı yukarı aynı iklim üzerinde, görüş alanları çok sıkışık bizde. Evet, orada da mafya gibi suçluların görüşleri çok sıkı prosedüre tabi, biz de ayırılım terör suçlarını vesaire ama normal suçluların, hükümlülerin görüş mekânlarının biraz daha ferah olması lazım, biraz daha insani olması lazım, aileleriyle birlikte vakit geçirebilecek bir mekân hâline getirmemiz lazım. Bunu da belki teklif etmemiz gerekir sonuç bölümüne.

Onun dışında, bir defa, çok katlı bina yapmış olmaları temel hataları. Bunu Belçika'da da gördük, Belçika'da bir yerde tartışıyoruz Adalet Bakanlığı yetkilileriyle, dedik ki: Siz bu cezaevlerini yenilemeyecek misiniz? "Yenileyeceğiz." dediler, "Nasıl yapıyorsunuz?" "Yine 7-8 katlı, 10 katlı binalar yapıyoruz." Ya, bunlar yanlış, bunlardan vazgeçtin dediklerimizde, oradaki bir cezaevi müdürü "Sayın Başkan, biz bunları söylüyoruz söylüyoruz, bize inanmıyorlar, size teşekkür ediyoruz, bunu söylüyorsunuz. Çok katlı bir hapisane yönetilemiyor. Bu insanları spor salonlarına, eğitim salonlarına indirmek, çıkarmak çok zor oluyor." dedi, kendileri şikâyet ettikleri hâlde, Avrupa özellikle çok katlı cezaevi yapma konusunda biraz ısrar ediyor. Bu bence iyi bir yöntem değil, bunu orada da gördük birisinde, diğerinde yoktu ama bir şeyde... Dolayısıyla, bizden bazı yönlerde iyi yönleri var ama diğer konularda da aman aman çok da iyi olduklarını ifade edemeyiz.

İnsan Hakları Komisyonu da cezaevlerinin iyileştirilmesi açısından çok çaba sarf etti. Alt Komisyon Başkanımız Ayşe Hanım, daha geçenlerde Tokat'a gittiniz değil mi? 40'tan fazla cezaevinin şartlarının düzelmesi için rapor hazırladı, ben kendilerine teşekkür ediyorum ve bundan sonra çalışmalar inşallah devam edecek.

Şimdi, Sayın İhsan Şener'e sözü bırakıyoruz.

Buyurun Sayın Şener.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de buralarda inceleme yapan arkadaşlara, raporu hazırlayanlara teşekkür ediyorum.

Ben cezaevi idaresinin, şartlarının tabii ki önemli olduğunu düşünüyorum ama bir başka açıdan değerlendireceğim ben bu raporu ve geziyi. O da şudur: Biraz sonra görüşeceğimiz, Almanya'daki camilere yapılan kundaklamalar dâhil olmak üzere, artık kendi altyapısını Avrupa'yla eşdeğer şartlara taşıyan Türkiye, "Evet, siz geliyorsunuz, bakıyorsunuz ama biz de bakalım siz de ne oluyor?" demek psikolojik üstünlüğünü yakalamıştır, bu çok önemli bir şeydir, bunun altını çizmek istiyorum. Yani Türkiye'deki pek çok cezaevinde -biz de geçen yıl Almanya'ya gittik, orada gördük- gerçekten Avrupa'daki cezaevlerinden çok iyi şartlar var. Ama bu, şu anlamı taşımıyor: Bizim de eksikliklerimiz elbette vardır fakat şu mahkûm psikolojisiyle hareket etmiyoruz artık, "Siz geldiniz, baktınız, Diyarbakır Cezaevini incelediniz, Urfa'yı incelediniz, gördünüz ama biz de bakalım Milano Cezaevinde ne var, Hamburg Cezaevinde ne var." deme imkânına sahibiz ve bu psikoloji önemli bir psikolojidir. Bu psikolojik ayak aşılmıştır. Ben altyapı konusunda gerçekten Türkiye'nin hem adalet saraylarıyla ilgili hem de cezaevleriyle ilgili yaptığı yatırımların önemsenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih : 20/11/2014 Stenograf :

Kayıt: İnsan Hakları Sayfa: 6

Evet, hukukçuların cezaevi idarecisi olması önemlidir ama mental olarak, anlayış olarak cezaevi müdürünün hangi tahsilden olduğu önemli olduğu kadar, “Cezaevi idaresinde insani şartların oluşturulması için hangi teşebbüsler var?” sorusu ondan daha önemlidir. Belki bizim de imkânlarımız geliştiğinde, eğitim seviyemiz, hukukçularımız eğitimini belli ölçüde aldığı ölçüde cezaevlerinde bu tür idareciler mutlaka olacaktır. İmkânlarla istekleri karşılaştırdığımızda belki oransal olarak Türkiye onlardan daha iyi durumdadır.

Bakınız, iki cezaevine gidilmiş, kapasiteden 13 bin daha fazla mahkûmun kaldığı izleniyor. Buradaki iki cezaevinin kapasitesi 47 bin ama kalan mahkûm sayısı 60 bin. Bu da gösteriyor ki İtalya’da da, kıta Avrupası’nda da mahkûmların istenilen, arzulanan, beklenen insan hakları ölçüsüne uygun şartlarda olamadığını gösteriyor. Bu bizi cesaretlendirmeyecek, elbette biz kendi cezaevi şartlarımızı insani seviyelere getirmemiz lazım ama Türkiye artık “Öyle mi, bir de biz size bakalım, nedir durumunuz?” psikolojik üstünlüğünü yakalamıştır. Ben bundan dolayı gerçekten çok mutluyum.

Almanya raporunu biraz sonra görüşeceğiz, onunla ilgili konuşacağım ama ben arkadaşlarımıza, giden, orada raporunu hazırlayan, burada bize sunun arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, sağ olsunlar.

BAŞKAN – Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA ERDEM (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, heyetteki arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Bu rapor Türkiye’nin perspektifi ve oradaki yaşam şartlarının tespiti bakımından çok önem arz etmekte. Ben bunlara ilave bir iki hususa dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Şüphesiz, orada dinî ihtiyaçların karşılanması konusundaki sübjektif uygulamalar Türkiye için de bir eleştiri konusu veya bir değerlendirme konusu olmalıdır diye düşünmek durumundayız. Acaba heyetteki arkadaşlarımız oraya gittiklerinde... Az önce Sayın Başkan ve değerli üyelerin bize verdiği bilgilere bakılırsa narkotik, uyuşturucu ve madde bağımlılığından mahkûm olanların çoğunlukta olduğu, bir diğer hususun da göçmenler olduğu hususuna dikkatler çekildi. Mahmut Bey’in de ifadesi ve Ayşe Hanım’ın da değerlendirmelerinden anladığımız kadarıyla İtalya bir şekilde göçmen transferinde etkin bir ülke, Reşat Bey de onu söylemişti, hem hedef ülke hem transfer durumunda bir ülke. Acaba buradaki mahkûmlarda Türkiye’den giden göçmenler var mı? Farklı ülkelerden, sadece Afrika’dan geliyor, Cezayir’den geliyor, Libya’dan geliyor ama Türkiye’den gidenler de oralarda suç işliyor veya suçlu olarak kalıyorlar mı? Aynı şekilde yine, oradaki madde bağımlılıklarıyla alakalı olarak ülkemiz bir madde bağımlılığı transferi konumuna düşüyor mu? Bu bağlamda, Türkiye de üzerine düşen birtakım sorumluluk veya gereklilikleri yerine getirmek durumunda mıdır? Buna dikkatlerin çekilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İki hafta kadar önce Kırgızistan’daydım, bir husus beni çok rahatsız etti orada. Üniversite hocalarıyla bir bilimsel toplantı sonrasında Türkiye’nin içine düştüğü sıkıntılara işaret edilirken biz hep şuna dikkatleri çekiyorduk: Biz rejimlerle muhalifiz ama halklarla çok iyi diyalog kuruyoruz, özellikle Türk dünyası ve İslam dünyasıyla alakalı olarak. Ben uzun yıllar Kırgızistan’la gönül bağı ve fiilî ilişkileri olan birisi sıfatıyla buna çok üzüldüğümü özellikle vurgulamak istiyorum. Kırgızistan’da rejimle ilişkilerimiz şu anda çok iyiye yakın halkla ilişkiler kopma noktasına geldiği yönünde bir eleştiri aldım. Üniversite hocaları Kırgızistan’dan gelen gençlerin Suriye’de defakto durum veya fiilî duruma transfer edildiklerini, bu bağlamda da “Biz gençlerimizi artık Türkiye’ye göndermeye cesaret edemiyoruz.” yönünde bir değerlendirme yaptıklarına şahit oldum. Bunu sayın büyükelçiyle de ben değerlendirdim orada, büyükelçimiz de bu konunun fiilî olduğunu ancak Türkiye’ye bir şekilde seyahat özgürlüğü çerçevesinde gidenlere bizim müdahalemizin olmadığını, şayet böyle bir endişe, beklenti veya kaygıları varsa Kırgız makamlarının ülkemize gidenlere yönelik bir uyarıcı görevi üstlenmeleri gerektiğinin daha doğru olabileceğini söyledi. Ama ben İtalya’yla bir bağlantı kurarak, eğer biz göçmen transferinde bir transfer ülke konumundaysak o zaman, ülke güvenliğimiz ve sınırlarımız açısından olaya biraz daha dikkatli bakılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mustafa Bey, sorularınızdan birkaç tanesine cevap vereyim. Türkiye’den oraya yasal göçle gitmiş yaklaşık 30 bin civarında vatandaşımız var ve bunlar daha çok kuzey İtalya’da yaşıyorlar ve kendileriyle de görüştük, onlarla da bir toplantı yapmıştık, temsilcileriyle ve bunların genel manada çok fazla bir sorunu yok. Sadece sosyal güvenlik anlaşmasından kaynaklanan bir onay durumu vardı, onu hem İtalya Meclisindeki görüşmelerimizde ifade ettik, onlar da yakında onaylanacağını söylediler. Bu insanlarımız oraya uyum sağlamışlar, başarılı esnaf, iş adamı tipinde insanlar, bunların sorunu yok.

Onun dışında, “Yasa dışı göçle Türklerden buraya gelen var mı?” dediğimizde onlar da ilk kez istatistiklere baktılar -onlar da öyle bir soruyla karşılaşmamışlar- orada gördüler, “A, hakikaten yokmuş.” dediler. Yasa dışı göçle Türkiye’den “Hadi ben İtalya’ya gideyim, oraya yerleşeyim.” diyen bir insan yok. Giderse normal yollardan gidiyor, o da topu topu 30 bin civarında.

Peki, orada cezaevlerindeki kimler? Bunlar daha çok... Mesela, Brezilya’dan geliyormuş, bir polis, ismini veremeyeceğim şimdi, şey olur. Orada arama yapılmış, çantasında uyuşturucu çıkmış. Muhtemelen bu tür suçlara karışan insanlar var burada. Belki göçmen kaçakçılığına bulaşan insanlar var ki onlardan biz de muzdaripiz yani burada da, bizim içimizde de aynı şekilde var. İşte, Ege’de olan olayları görüyorsunuz; Hükûmet, Sahil Güvenlik, jandarma, polis her zaman müdahale ediyor, orasını sıkıştırıyor, bu sefer daha kuzeye çıkıyorlar. Geçenlerde biliyorsunuz bir facia yaşandı, Bulgaristan’a giderken. Dolayısıyla, bu tür suçların olmamasını hakikaten biz de arzu ediyoruz ama İtalya’da yasa dışı göçmen yoluyla Türkiye’den gidenin olmaması ülkenin göç açısından geldiği noktayı da gösteriyor. Bu sevindirici bir durum.

Elbette Mahmut Bey’in söylediği de var. Yani direkt belki bizden çıkıp İtalya’ya gitmiyor ama bazı Suriyeliler “Cezayir’e gideceğim.” diyor, gidiyor. Elinde pasaport var, Türkiye’ye pasaportla gelmiş. Gidiyor Cezayir’e, Cezayir’den sonra geçiyor Libya’ya, bu sefer Libya’dan kaçak yollarla geçmeye çalışıyor. Bizim hudutlarımızın korunması konusunda hemfikiriz, gerçekten korunmalı, yasa dışı göçlerin burada olmasını engelleyelim. Ama işte, Kırgızistan’dan farzımuhal “Okumaya gidiyorum.” diye yola çıkan bir çocuğu nasıl durduracaksınız? Veya Türkiye’den elinde pasaportla “Ben Cezayir’e gidiyorum.” diyen bir insanı nasıl durduracaksınız? Avrupalılar bunlardan zaman zaman şikâyet ediyor ama Almanya’dan gelecek adamı durdursunlar bakalım, “Ben Antalya’ya denizi görmeye gidiyorum.” diyen adamı nasıl durdurabilecek

Komisyon : İnsan Hakları Giriş : Tarih : 20/11/2014 Stenograf : Kayıt: İnsan Hakları Sayfa: 7

Almanya? Durdurması mümkün değil. Onun için, bunun çok yönlü bölümleri var ama yasa dışı bölümüyle elbette bizim mücadele etmemiz gerekir.

Evet, sanırım bu konuda müzakere tamamlandı gibi gözüküyor.

Konuşmak mı istiyorsunuz Orhan Bey?

Buyurun.

ORHAN DÜZGÜN (Tokat) – Sayın Başkanım, ben de raporu hazırlayan arkadaşlara teşekkür etmek istiyorum.

Yalnız, sayın vekilimiz raporu sunarken şöyle bir örnekleme verdi: "İtalya'da da çıplak arama yapılıyor bizde eleştirildiği gibi." dedi. Bu bir insan hakkı ihlalidir, Türkiye'de de yapılıyorsa yanlıştır, İtalya'da da yapılıyorsa yanlıştır. Yani bunu savunur bir pozisyonda olmayalım biz İnsan Hakları Komisyonu olarak. Bunu vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Onu biz savunmuyoruz ve o konuda önerilerimiz de var. Bizim daha önceki raporlarımızda bunun daha insani şekilde yapılmasını hep iddia ettik. Yani 40'a yakın rapor yayınladık bu zamana kadar, son üç yılda. Şöyle bir çözüm ürettiklerini de beyan ettiler bize dönüşlerde: "Ameliyat elbisesi gibi bir bol elbise giydirelim ve o bol elbisenin üzerinden, örtünün üzerinden arama yapalım." diye söylediler. Bu bir çözüm mesela. Bazısı da şöyle yapıyor: Önce üstünü çıkarıyor, daha sonra gömleğini giydireyor, bu sefer altını çıkarıyor. Bunlarda zaten kanun şunu diyor bakın -niye "insan unsuru" diyoruz Orhan Bey- "Güvenlik riski varsa, şu varsa, bu varsa." şartlarını saymış. Şimdi, siz buna bakmadan herkese fiks uygularsanız bu yanlış olur. Mesela, bir yerde bu başımıza geldi, adam on günlük mal beyanında bulunmaktan on gün için hapse girmiş, esnaf, iş adamı; şimdi, herkesi arıyorlar bu şekilde. Müdüre soruyoruz, "Niye böyle yapıyorsun kardeşim?" "Ben çok adil bir insanım efendim, kimseye ayrımcılık yapmıyorum." diyor. Adamın mantalitesi bu, "Ben herkese eşit davranıyorum." diyor, eşitliğin adamdaki tezahürü bu. Onun için, daha kaliteli, daha nitelikli yöneticiler gelirse inşallah bunlar azalacak diye düşünüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, son bir cümle...

BAŞKAN – Bir cümle sanırım, tamamlayıcı bir cümle alalım sizden.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, orada tabii ki yine heyet, sivil toplum kuruluşlarını ziyaret etti. Sayın Başkanın belirttiği gibi, evet, sorunlarını belirttiler ama onunla birlikte, pasaport harçlarının yüksek oluşundan vatandaşlarımız şikâyetçi, İtalya'da bulunan Türk vatandaşlarımız.

Aynı şekilde, orada milletvekili seçimlerinde oyların orada kullanılması gerektiği hususunda şikâyetleri var. Aynı zamanda, "Yurt dışında milletvekilliği, temsilcilik açısından neden bize bu hak, avantaj tanınmıyor?" Bu şekilde şikâyetleri var ve bir de oradaki konsolosluk ve elçiliklerimiz gerçekten -İtalya için söylüyorum, diğer ülkeleri katmıyorum- şikâyetçilerdi ancak son konsolos ve elçilik mümkün oldukça bu eksikleri gidermeye çalıştıklarını söylediler ve "Türkiye'den heyetler de gittikleri zaman belirli sivil toplum kuruluşlarını çağırıyolar, diğerlerini çağırıyorlar, burada bir ayrımcılık yapılıyor." denildi, bunu da bilgilerinize sunar, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, arkadaşlar, bu ifade edilen uyarıları dikkate alarak hazırlanan raporu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporumuz kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Muhalefet şerhimizi vereceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Verin tabii, mutlaka verin ama sizin bu uyarılarınızı da ben ayrıca ilave ettireceğim yani onu da söyleyeyim.

Evet, şimdi, Berlin Mevlânâ Camisi yangınıyla ilgili inceleme raporunun görüşmelerine başlıyoruz. Yine, bu heyetimizde yer alan Sayın Abdurrahim Akdağ'a söz vereyim, öncelikle raporla ilgili bir sunum yapsın.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

22 Temmuz 2011 tarihinde Norveç'te toplam 77 kişinin öldüğü silahlı, bombalı saldırı sonucu İslam karşıtlığı, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı fikrinin ortaya çıkması sonucu, Avrupa'daki ırkçı ve yabancı düşmanlığı konusu Komisyonumuz tarafından bir izleme dosyası açılması sonucunu doğurmuştur. 3686 sayılı Kanunu'nun 4'üncü maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu yurt içinde inceleme yaptığı gibi, ülkemiz dışında da insan hakları ihlallerini incelemeyi uygun görmüştür. Bu kapsamda, Almanya'da 2000 ve 2006 yılları arasında gerçekleşen ve "NSU" adlı Neonazi örgütünün işlediği 8'i Türk, 1'i Yunan ve 1 polis memurunun öldüğü seri cinayetleri takibe almıştır. Bu olayın yargılaması devam ediyor, Komisyonumuz da yargılama sürecini yakından takip etmektedir.

11 Ağustos ve 19 Ağustos 2014 tarihlerinde Almanya'nın Berlin ve Bielefeld şehirlerinde, 2'si aynı günde, 3 farklı camide yangın çıkmıştır. Konunun incelenmesi Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımızca uygun görülmüş, kendileri de İnsan Hakları Komisyonuna bir heyetle iştirak etmişlerdir.

24-26 Ağustos 2014 tarihlerinde Berlin Mevlânâ Camisi'nde inceleme ziyaretini gerçekleştirdik. Heyetimizde Başkanımız Sayın Üstün, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Mahmut Tanal ve Uzmanımız Mesut Aydın Bey katılmışlardır. Ayrıca, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Sayın Kudret Bülbül bir heyetle birlikte Komisyonumuza dâhil olmuşlardır. Berlin Büyükelçimiz Sayın Hüseyin Avni Karslıoğlu ve Berlin Başkonsolosumuz Sayın Ahmet Başaran Şen de refakatte bulunmuşlardır. Yangının meydana geldiği Mevlânâ Camisi ilkin ziyaret edilmiştir. Berlin İslam Federasyonu Başkanı Fazıl Altın ile Mevlânâ Cami Derneği Başkanı Hasan Aydın'dan bilgi alınmıştır. Heyetimizi orada görmekten büyük bir memnuniyet ve moral bulduklarını beraber müşahade ettik. Biraz ürkek, biraz kırılgan ve biraz da bu beklentilerini bize ifade ettiler. Oraya gidişimizi büyük bir destek ve moral olarak duyduklarını belirtmişlerdir.

Bu konuların kapsamında Alman yetkililerle de tabii bir seri görüşmelerimiz gerçekleşti. İkinci Federal Meclis İnsan Hakları Başkanı Yardımcısı Karamba Diaby'yle görüşmemizi Büyükelçiliğimizde gerçekleştirdik. Daha sonra Federal Dışişleri Bakanı Maria Böhmer'le de yine bu yangın ve kundaklama olaylarını görüştük ve müzakere ettik. Daha sonrasında da Federal İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Jörg Bentmann'la bir görüşmeyi kendi makamında, İçişleri Bakanlığında gerçekleştirdik.

Ayrıca heyetimiz 13 Temmuz 2014 tarihinde Berlin Cezaevinde asılı bulunan Türk vatandaşı Gökhan Aydın'ın ölümünün gerçekleştiği cezaevine de bir ziyaret, inceleme gerçekleştirdi.

Komisyon :İnsan Hakları

Giriş :

Tarih : 20/11/2014 Stenograf :

Kayıt:İnsan Hakları Sayfa: 8

Tabii, bu camilerin kundaklanması hususu Almanya'da hâlen güncelliğini koruyan bir durum. 2012 yılında gerçekleşen 67 saldırının 33'ünün İslami kurum ve kişileri hedef aldığı istatistiklere yansımıştır. 2013 yılında ise, yaşanan 38 saldırının 12'si benzer niteliktedir. 2012'de gerçekleşen saldırıların 25'inin ve 2013'te gerçekleşen saldırıların 10'unun doğrudan camileri hedef aldığı görülmektedir. Cami duvarlarına hakaret içeren yazıların yazılması, cami avlularına domuz başının bırakılması, grafiti çizimi, maddi zarar verilmesi, camların kırılması, kundaklama girişimleri Kur'an-ı Kerimlerin yakılması ve tehdit mesajlarının bırakılması gerçekleşen saldırıların çeşitliliğini ortaya koymaktadır.

Berlin Camisi Türk kökenlilerin yoğun yaşadığı, İslam Toplumu Millî Görüş Teşkilatı tarafından 1972 yılında, cami cemaatinin kendi arasında topladığı yardımlarla yapılmış, 350 kişi kapasiteli bir camidir. Cami aynı zamanda, Osmanlı geleneğinde, tarihimizde olduğu gibi, bir külliye şeklinde düşünülmüş. 15 sınıfı var, gasilhane var, bir de misafirhanesi var. 11 Ağustos 2014 tarihinde, cemaat dağıldıktan sonra, saat 22.50 sularında meydana gelmiştir. Cami kullanılmaz hâle gelmiştir. Can kaybının olmaması belki tek tesellidir. Maddi kaybın 1 milyon avro olduğu belirtilmiştir.

Almanya'da bir hafta içinde 3 ayrı camide yangın çıkması orada yaşayan gerek Türkiye kökenli gerek diğer İslam ülkelerindeki Müslümanlar arasında endişeye yol açmıştır. Saldırlara rağmen, Almanya'da yaşayan Türklerin Almanya'yı terk etmemesi bu toplumun bir parçası hâline geldiklerini özellikle vurgulamak gerekir. Görüştüğümüz bütün yetkililer de aynı görüşü beyan etmişlerdir. Çünkü, Almanya'da hem yatırımları var hem orada çocukları doğmuştur hem kimisi Alman vatandaşı olmuş, yasal mevzuat elverdiği ölçüde de çifte vatandaş olan insanlar var. Belki, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki nüfustan sonra en çok vatandaşımızın yaşadığı ülke Almanya'dır demek doğru bir tespit olur.

Dini ve kültürel haklarının korunması beklentisi çok yüksektir ve özellikle bunu Türkiye'den beklemektedirler. Gidip ziyaret ettiğimiz, namaz kıldığımız camilerde sadece Türkler yok. Dünyanın her yerinde olduğu gibi, farklı ülkelerden, Afrika'dan da, Asya'dan da, Kafkaslardan da, Balkanlardan da, Avrupa'dan ve oranın halkından da insanlarla birlikte bir arada bulunma imkânını beraber paylaştık.

24 Ağustos 2014 tarihinde Federal Almanya İçişleri Bakanı Thomas Maiziere ülkemizi ziyaret etmiştir. Bizim döndüğümüz günün hemen sonrasındaydı. O zamanki Bakanımız Sayın Emrullah İşler'le bir görüşme gerçekleştirmiş, bu görüşmede de camilerin kundaklanması ve benzer ırkçı saldırılar gündeme gelmiştir.

BAŞKAN – Abdurrahim Bey, özür diliyorum.

O toplantıya bizi de davet ettiler, ben de katıldım ve yine o konuda orada da bir izahatta bulundum yani ziyaretimizin özeti orada da ifade etmiştim, Emrullah Bey'le yapılan bu toplantıda.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Şunu son olarak söylemek istiyorum: Gerçekten ziyaretimiz çok anlamlı olmuştur. Orada yaşayan kardeşlerimizin, vatandaşlarımızın inançlarına yapılan bir saldırının, ibadet merkezlerine yapılan bir saldırının maalesef faallerinin bulunmamış olmasının gelecekteki benzer saldırılara zemin hazırladığını ve bu konuda Alman yetkililerinin yeterli derecede duyarlı olmadıklarını açıkça beyan etmişlerdir. Ancak, henüz biz Berlin Havaalanı'ndayken aldığımız habere göre, Federal İçişleri Bakanının ve diğer yetkililerin tekrar Mevlana Camisini ziyaret ettiklerini ve ilk defa, bu hadisenin bir kundaklama olabileceğini açıklamışlardır. Gerek Büyükelçimizden gerek oradaki diğer vatandaşlarımızdan özellikle duyduğumuz husus şuydu: "Bir Alman medyasında böyle bir haberi boşuna aramayın çünkü bulmanız mümkün değil." Üzülerek söylüyorum, Avrupa'daki medyamızın da bu konuda yeterince bir kamuoyu oluşturmadığını o ara belirttiler. Ancak, ziyaretimizle birlikte, manşetlerde, sürmanşetlerde ve ilk defa belki, bu kadar net, yangının vahametini ortaya koyan fotoğrafların da yayınlandığını, konunun haberleştirildiğini ve oradaki kamuoyumuz tarafından konunun bir duyarlılık, bir farkındalıkla gündeme geldiğini müşahade ettik.

Son olarak şunu söyleyeyim: Çok önemli bir ziyaret olduğu oradaki kardeşlerimizin açıkça memnuniyetlerini ifade etmelerinden anlaşıldığı gibi, daha sonraki geri bildirimlerde de oraya gidişimizin maksadının hasıl olduğunu, Alman yetkililerin de bu konuda artık bir mantalite farkı, bir yaklaşım farkına doğru gittiğini memnuniyetle görme imkânına sahip olduk.

Hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Almanya Berlin Mevlana Camisi yangınıyla ilgili raporda... Tabii, evet, ziyaretten, incelemelerden dolayı Almanya'da yaşayan vatandaşlarımız gerçekten mutlu oldular, memnun oldular ve en azından sahipsiz olmadıklarını oradan hissettiler. Yalnız orada "Bizler de burada yaşıyoruz. İki toplumda bulunan insanların mümkün olduğunca kaynaşması açısından, entegrasyonu açısından fazla rijit şeylerin içerisinde olunmaması" şeklinde özellikle bir istihdamda bulundular.

Evet, orada bir koalisyon hükûmeti söz konusu. Koalisyon hükûmetinin bir parçası olan Sosyal Demokrat Partinin hükûmette görev alan genel başkanının ziyarette bulunduğunu, geçmiş olsun dileklerinde bulunduğunu, konunun üzerine hassasiyetle gideceklerini söyledikleri hâlde raporda bu yer almamış değerli arkadaşlar. Yani, bu, bilemiyorum, inşallah bir unutkanlık olabilir veya ilaveler olabilir. Bunlar da...

BAŞKAN – Bakanın gelmesi falan yazılmış ama artık Sosyal Demokrat Parti mi, başka bir parti mi, onu gözden kaçırmış olabiliriz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Muhafazakarlar var vesaire Değerli Başkan, bunu maksat en azından...

Şimdi, gelelim, biz bu Berlin Mevlânâ Camisindeki...

BAŞKAN – Pardon, 8'inci sayfada bir paragraf ayrılmış. SDP Genel Başkanı Sigmar Gabriel.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir cevap vereyim, bitireyim ben.

Cami yangınıyla ilgili oradaki vatandaşlarımızın şu serzenişi vardı: "Ya, arkadaş, biz caminin o duvarlarının hattat süslemesiyle ilgili bunu yapabilecek olan ustalar Almanya'da yok. Avrupa ülkelerinde bulunan insanlar da yok. Ancak biz Türkiye'den getirebiliyoruz bu hattatları." Bununla ilgili bir yıldan beri vize alamadıkları, vizeyle ilgili bakanlıktan, Hükûmetten kimsenin yardımcı olmadığı şeklinde... Ve oranın da çok büyük olduğunu hep birlikte gördük. Alınan tüm malzemelerin caminin mevcut olan yerlerine konulduğu ve ufak bir kıvılcımla bu kadar hasarın, bu kadar yangının,

Komisyon : İnsan Hakları Giriş : Tarih : 20/11/2014 Stenograf : Kayıt: İnsan Hakları Sayfa: 9

kundaklamanın büyüdüğünü söylediler. "Eğer gerçekten zamanında bu hattatlarla ilgili bu kolaylık sağlanmış olsaydı, zaten kundaklama yapmak isteyen yapar ancak belki zararımız bu kadar olmayabilirdi." şeklinde bir serzenişte bulundular.

Mümkünse Sayın Başkan, inşallah takip ediyorsunuz, takip edeceğinize de eminim ben, bu konuda o hattat sorununun bir an önce giderilmesi lazım. Zaten, uzun süreden beri cami inşaat hâlinde. En azından bu inşaatın bu şekilde bir an önce bitmesi ve ibadete açılması açısından Hükûmetin oraya gereken katkıyı vermesini, hatta, netice itibarıyla bu konuda da yardımcı olmalarını ben istirham ediyorum.

Bu konuda, evet, bu olayı söylemek isterim.

Burada netice itibarıyla, ibadet yerlerinin kundaklanması gerçekten lanetlenecek bir hadise. Bu nedir aynı zamanda? Din ve vicdan hürriyeti kapsamında olan bir durum ve düşüncüyü, ibadeti yapma özgürlüğü açısından bir hak. Bu, düşüncesini ve kanaatini yayma özgürlüğünün de bir ifadesi. Bu açıdan, hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne hem İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne, Almanya'daki yasalara, Türkiye'deki yasalara da aykırı bir durum.

Orada ben şu olayı bir türlü kavrayamadım emniyet açısından: Orada o kadar güvenlik kamerası var. Her ülkenin bir derin devleti var ya yani bizde de olduğu gibi, orada da olduğu gibi. Aslında bilemiyorum, bu derin devlet her yerde var. Yakalanmak istenirse yakalanabilir çünkü bu kadar güvenlik kamerası var. Arka tarafta giriş vardı, ön tarafta ama bunlar ne hikmetse...

Derin devletlerin bittiği veya biteceği bir dünya özlemiyle hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Şunu ifade edeyim: Gerçekten, biz de onu söyledik yani Mahmut Bey'in söylediği gibi. Son on yılda 219 saldırı yapılmış. Bunlarda elle tutulur bir sanık ortada yok. Görüşmelerimizde söyledik. Yani, bu sürdürülebilir bir durum mudur sizce de? Nereye kadar gidecek bu durum? Orada da sanık yok. Hatta sanık Türk'se de bunu çıkarın, Müslüman'sa çıkarın ona da razıyız ama bir sanık çıkarın ortaya. Böyle bir insanı daha hiç yakalayamamışlar. Bunu ifade ettik.

Tabii, bu olaylar artarak devam ediyor. Arkadaşlar yeni bir bilgi getirdiler. Biliyorsunuz biz bu saldırıları ay ay takip ediyoruz ve yıl sonunda da "İrkçı Saldırıları" diye bir rapor yayınlıyoruz. Ekim ayındaki saldırılar geldi. 5 tane saldırı yapılmış, bunun 4'ü Almanya'da ve Almanya'daki saldırın yine tamamı camilere yapılmış. Bir tanesi Mainz'da olmuş, bir diğeri Hannover'de olmuş, bir diğeri Münih'te olmuş, diğeri de Köln'de olmuş. Yine, belki son gündem maddemizle de bağlantılı olarak ifade edeyim, bir başkası da Avustralya Melbourne'de olmuş. Yani, yavaş yavaş yayılma seyri de gösteriyor bu saldırılar. Dolayısıyla, bu bilgiyi de son maddeye katkı olsun diye vermisi olayım.

Sayın Güzel...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, her iki komisyon arkadaşlarıma ve bu komisyonda yer alan, inceleme yapan arkadaşlarıma hazırlamış oldukları raporlar sebebiyle de teşekkür etmek istiyorum. Her ikisi de gerçekten çok önemli konular. İnsan hak ve hukukunun ve o devletlerin, o idarenin, o hükûmetin bu insan hak ve hukukuna göstermiş olduğu saygıların, uygulamaların, icraatların ortaya dökülmesi açısından güzel bir inceleme olmuştur, değerlendirme olmuştur. Katkıları için teşekkür ediyorum.

Ancak, şunu çok açık ve net ifade edelim: Tarihe şöyle baktığımızda, hep Hristiyan âleminin İslam âlemine yapmış olduğu saldırılar ve bu İslam âlemine karşı bir husumetin yer yer, tarihî kronolojik değerlendirmede ortaya çıktığını görürüz. Bunun için de dünya ülkeleri ne yapmış? Aralarında birleşerek, bu hak ve hukuku koruyucu birtakım koordinasyonlar, birtakım organizasyonlar kurmuşlar, birtakım teşkilatlar kurmuşlar. Neticede bunlar göstermede kalıyor, uygulamada bir şey yok.

Yine aynı şekilde, Almanya'yı net olarak gösterelim, Türk işçileri yıllardır, elli yılı aşkın zamandır orada ekonomik kalkınmayı sağlamak üzere en vefakâr, en cefakâr şartlarda çalışmışlardır, hiçbir Alman ferdinin çalışmaya cesaret edemediği zorlukları üstlenmişlerdir, bugün ekonomiyi bir yere taşımışlardır ama hâlâ daha, onların insan olmadan kaynaklanan hukuk ve değerlerine, görüşlerine saygı toplumda ortaya çıkarılamamıştır.

Tabii, bu sadece Almanya'da değil, başka ülkelerde de söz konusu. Sayın Başkan, sizin de belirttiğiniz gibi, biraz sonra gündeme gelecek olan bu ırkçı saldırılar, yine yıllarca uğraşarak, inançlarını, benliklerini, kimliklerini ortadan kaldırılabilmek için Doğu Türkistan'da verilen mücadele gibi.

Şimdi, burada ne yapılması gerekiyor? Ben, tabii bu konuyu asırlardır devam eden, yüzyıllardır devam eden bir güç dengesinin sonucu gibi görüyorum. Ama, burada bizim İnsan Hakları Komisyonu olarak hiç olmazsa bu konulara eğilip göstermelik de olsa ortaya çıkarılan bu organizasyonlara, Birleşmiş Milletlere, UNESCO'ya ve diğer birtakım örgütlere hatırlatmış olmamız dahi ve o insanların, ezilenlerin yanında olduğumuzu ifade etmiş olmamız bile bizim için tatmin edici bir davranış, bir çalışma olarak görülebilir. Mümkün olduğu kadar bunları çok gündeme taşıyarak, bugün medyanın, basınının her türlü iletişim imkânının bu kadar yoğun olduğu bir ortamda haklarımızı, hukukumuzu, inançlarımızı, düşüncelerimizi paylaşmak ve gündeme getirmek vazifemiz gibi düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Şener...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de arkadaşlarımıza, başta zatiâliniz olmak üzere, gidip bu güzel çalışmayı yapmanızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Şimdi, Kıta Avrupası'nda sadece Almanya'da değil, başka ülkelerde de kendi kültürünü, geleneğini, dinini korumak için belli oluşumlar var. Bunlar cami etrafında olmuş. Başlangıçta gerçekten çoğu ilkokul mezunu bile olmayan giden işçiler, sadece bayram namazlarını bayram olduğunu fark edelim diye bir örgüt kurmuşlar cami etrafında ama bu gelişmiş. Şimdi, sermayesi olan, işçi çalıştıran, prestijli iş sahibi olan, parlamentoya talip olan bir kitle var, bir toplum var. Bu toplumu sindirmek, asimile etmek, yok etmek nasıl mümkün olabilir? Bu değerlerinden kopararak ve uzaklaştırarak yok edilebilir diyor.

Biraz önce derin devletten bahsedildi. Almanya'nın aslında derin devleti aşikâr bir derin devlet yani herkesin bildiği bir derin devleti var, anayasayı koruma kurumu gibi. Bu, yıllık raporlar hazırlıyor ve Almanya'nın genel kültürüne,

ekonomisine, siyasetine etki edebilecek olan grupların listelerini yayınlıyor, alınacak tedbirler hükûmete öneriliyor, buradaki Millî Güvenlik Kurulu gibi. Dolayısıyla, burada, son on yılda 219 tane saldırının sadece camilere olmuş olması... Bu, cemevine de olabilir, başka kültür evlerine de olabilir, bu mümkündür. Yani, Almanya'nın öngördüğü kültürel hayat seviyesi dışında kendisine alternatif bir mekân ve yer arayan herkes hedef hâline gelmiştir. Bu ırkçılıktır, altını çiziyorum, tehlikeli bir şeydir. Dolayısıyla, Almanya'da kendini var etmeye çalışan, kültürüyle, diniyle, gelenekleriyle var etmeye çalışan her topluluk buranın dikkatini çekiyor. Dolayısıyla en yoğunluklu olarak -yaklaşık 3 milyon civarında olduğu öngörüldüyor- Türkiye'den göçenlerin sayısının bu kadar kabarık olması ve kendini korumak için gerçekten profesyonel denilebilecek dernekleşme, vakıflaşma, kulüpleşme gibi merkezler oluşturmaları dikkati çektiği için, yine bu kadar faili meçhul -tırnak içinde- olayın olması Almanya gibi her santimetrekaresi gerçekten izlenen bir devlette bulunamıyor olması manidardır. Burada Almanya yapılan bu saldırıların arkasındadır demek istemiyorum ama en azından buna göz yumduğu 219 tane olayın aydınlatılmamış olmasından çıkacak doğal sonuçtur. Dolayısıyla, ben Almanya hükûmetinin de orada yaşayan azınlıkların, başta Türkiye'den gidenler olmak üzere, kendi kültürlerini, kendi geleneklerini, kendi dinlerini özgürce yaşayabilmelerinin imkânını sağlaması gerektiğini düşünüyorum çağdaş bir devlet olarak. Bunları tespiti çok önemli. Başkaca, Hollanda'da, Avusturya'da, Fransa'da, İtalya'da çok duymadım ama Kıta Avrupası'nın çeşitli ülkelerinde bu tür saldırılar oluyor, bu bir yıldırma hareketidir. Hatta, bazı eğitim kurumlarında -benim de ailemden çoğu orada, hanımın da 6 dayısı orada, benim de 6 dayım Almanya'da, dolayısıyla orayı yakından biliyorum- okullarda, özellikle "gimnazyum" dediğimiz zeki öğrencilerin gittiği okullarda ve iyi üniversitelerde çocuklara "Ne işiniz var burada? Gidin artık ülkenize." falan gibi şahsi satışmaların ve aşağılamaların olduğunu da biliyoruz.

Bunun bir başka boyutu: Orada çocuklarına sahip çıkamayan, kültürel olarak itilmiş, horlanmış ve imkândan yoksun ailelerin küçük çocuklarına el koyarak başka bir asimilasyon politikası uygulanıyor. Bu çocukların istekleri dışında, yakınlarının isteği dışında Hristiyan ailelere gönderilerek onların dinî tercihlerinin Hristiyan olması yönünde birtakım çalışmalar var. Bunun arkasında da ben kilisenin olduğunu düşünüyorum, buna imkân sağlıyor Alman Hükûmeti. Bu Avrupa'nın aşağı yukarı her ülkesinde var. Kendileri çoğalmaktan yoksun olduğu için, böyle çoğalan insanların çocuklarını da kendi gelenek, örf, âdet ve başta dinlerine uygun yetiştirmek için büyük bir çaba içinde olduklarını değerlendiriyorum.

Bu tür raporların hazırlanarak, Ülker Hanım'ın biraz önce bahsettiği gibi, uluslararası kurumlara doküman olarak gönderilmesi ve bu hususta devletlerin, milletlerin duyarlılığının bilinmesinde fayda var, bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tabii, biz şey yapalım, sanki sadece camilerle ilgileniyormuşuz gibi bir şey de olmasın.

Köln'e gittiğimizde bir vesileyle, oradaki Süryani cemaatinin kilisesini, ibadethanesini ziyaret ettik, onlarla bir toplantı yapmış idik. Yine, on beş gün önce Mardin Midyat'ta iken, İnsan Hakları Komisyonunun raporlarına da yansımış olan Mor Gabriel Kilisesi'nin orada birtakım sorunları vardı ormanla. Onların da önemli kısmı aşılmış. Öyle de bir ziyaretimiz oldu.

Yani, bunları da bu şekilde antrparantez izah etmiş olalım.

Şimdi, sanırım, raporla ilgili müzakereler sona erdi.

Raporu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Kabul etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir, hayırlı olsun.

4'üncü gündem maddesine geçiyorum.

Burada bir ön izahat yapayım size. Aslında, biz bu çalışmaları zaten yapıyoruz. Şu anda, dünyanın neresinde dil, din, ırk ve benzeri olaylardan dolayı bir insan hakkı ihlali olsa, İnsan Hakları Komisyonu buraya müdahale etmeye çalışıyor. Bu kararımızı usulen alıyoruz. Niçin? Normalde biz bir karar aldığımızda Genel Kurulun onayına sunmadan Komisyon bu tür yerlere gidip rapor hazırlayabiliyor, burada olduğu gibi. Daha önceki kararımız Almanya'yla sınırlı olarak alındığı için bunu biraz daha genişletmek istiyoruz ve bu şekilde...Diyelim ki Yunanistan'da da bu sorunlar, oraya gitmek istersek, Genel Kurul oylamasına gerek olmadan, Komisyon kararıyla veya Başkanlık Divanıyla gidebiliriz. Ne bileyim, Doğu Türkistan'a gitmeye çalışıyoruz, orada bir olay varsa oraya gidebiliriz. Dolayısıyla, böyle prosedürel bir karar bu. Bu bilgiyi sunayım.

Söz almak isteyen varsa söz verebilirim, yoksa oylayacağım arkadaşlar.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, gündemimizde görüşülecek bir husus kalmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Ancak, bir hususu hatırlatayım. Haftaya da Cezayir raporlarını görüşeceğiz. Toplantılarımızı çarşamba veya perşembeye koyuyoruz toplantılarımızı. Hangisine koyalım, çarşambada mı olsun, perşembede mi? Fark etmiyor, her zaman bir iş çıkıyor. O zaman, haftaya çarşambaya inşallah bir toplantımız olacak.

Katıldığınız için teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

Kapanma Saati: 12.23